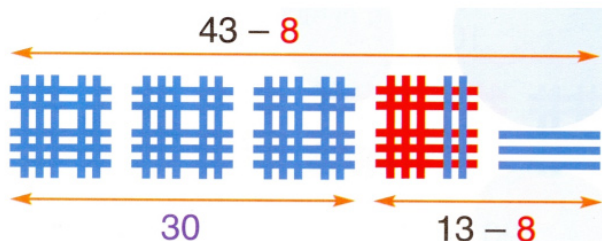

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

Час можемо започети разговором уз приказивање следећих примера:

Први пример

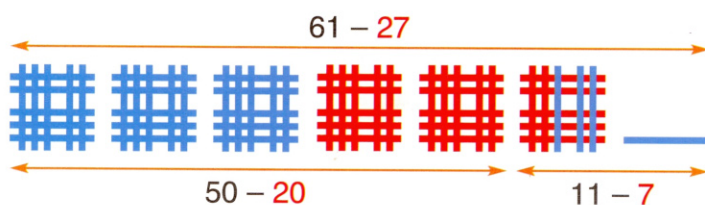
$$43 - 8 = 30 + 13 - 8 = 30 + 5 = 35$$

$$51 - 9 = 40 + \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$72 - 8 = \underline{\quad} + \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$40 - 9 = \underline{\quad} + \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$\begin{array}{r} 1 \\ 43 \\ - 8 \\ \hline 35 \end{array} \quad \begin{array}{r} 51 \\ - 9 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 72 \\ - 8 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 36 \\ - 9 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 47 \\ - 9 \\ \hline \end{array}$$

Други пример

$$61 - 27 = 50 - 20 + 11 - 7 = 30 + 4 = 34$$

$$75 - 37 = 60 - \underline{\quad} + \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$90 - 63 = \underline{\quad} - \underline{\quad} + 10 - \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$62 - 48 = \underline{\quad} - \underline{\quad} + \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$81 - 52 = \underline{\quad} - \underline{\quad} + \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

КОМЕНТАР

И овде ћете прво обновити оне лакше случајеве одузимања које се изводи без позајмљивања (а која су деца већ учила у 1. разреду).

Боје штапића и цифара су врло сугестивне и служе као подесно дидактичко средство. Но, њихов избор није нешто што је утврђено једном за свагда, него ће зависити од њихове функције у датом контексту. Тако, кад у цифарском запису истичемо јединице и десетице, прве ће бити црвено а друге плаво сложене.

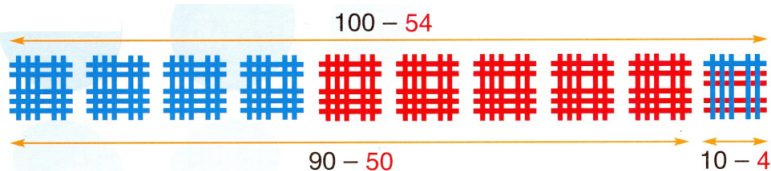
Захтев код одузимања се састоји од задатог умањеника и задатог умањеоца, а рачуна се разлика. У складу с тим, у контексту ове лекције, види се на први поглед бројност целе слагалице (која је у улози умањеника) и пошто је она двобојна умањеник је сложен црном бојом. Такође се види бројност црвене слагалице (која је у улози умањеоца), док плавидео слагалице представља разлику.

Црте испод слагалице указују на одузимање десетица од десетица и јединица од јединица. Али ово правило је изводљиво тек кад се једна десетица (она црвено-плава) издвоји (тј. позајми).

Код вертикалног одузимања, кад примена горњег правила није одмах изводљива, пише се 1 изнад колоне десетица да би се тако означило њено позајмљивање.

$$\begin{array}{r} 61 \\ - 27 \\ \hline 34 \end{array} \quad \begin{array}{r} 75 \\ - 37 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 90 \\ - 63 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 62 \\ - 48 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 81 \\ - 52 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 70 \\ - 29 \\ \hline \end{array}$$

Трећи пример

$$100 - 54 = 90 - 50 + 10 - 4 = 40 + 6 = 46$$

$$100 - 83 = 90 - \underline{\quad} + 10 - \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$100 - 91 = \underline{\quad} - 90 + 10 - \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$100 - 33 = \underline{\quad} - \underline{\quad} + \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$\begin{array}{r} \overset{1}{\cancel{1}} \overset{9}{\cancel{0}} \overset{10}{\cancel{0}} \\ 100 \\ - 54 \\ \hline 46 \end{array} \quad \begin{array}{r} \overset{1}{\cancel{1}} \overset{9}{\cancel{0}} \overset{10}{\cancel{0}} \\ 100 \\ - 83 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} \overset{1}{\cancel{1}} \overset{9}{\cancel{0}} \overset{10}{\cancel{0}} \\ 100 \\ - 91 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} \overset{1}{\cancel{1}} \overset{9}{\cancel{0}} \overset{10}{\cancel{0}} \\ 100 \\ - 33 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} \overset{1}{\cancel{1}} \overset{9}{\cancel{0}} \overset{10}{\cancel{0}} \\ 100 \\ - 24 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} \overset{1}{\cancel{1}} \overset{9}{\cancel{0}} \overset{10}{\cancel{0}} \\ 100 \\ - 65 \\ \hline \end{array}$$

Четврти пример

Одузимај јединице од јединица, а десетице од десетица.

$$43 - 8 = \overset{1}{\cancel{4}} \overset{1}{\cancel{3}} - 8 = 35, \quad 51 - 9 = \overset{1}{\cancel{5}} \overset{1}{\cancel{1}} - 9 = 42,$$

$$61 - 27 = \overset{1}{\cancel{6}} \overset{1}{\cancel{1}} - 27 = 34, \quad 75 - 37 = \overset{1}{\cancel{7}} \overset{1}{\cancel{5}} - 37 = 38,$$

$$100 - 54 = \overset{1}{\cancel{1}} \overset{1}{\cancel{0}} \overset{10}{\cancel{0}} - 54 = 46, \quad 100 - 77 = \overset{1}{\cancel{1}} \overset{1}{\cancel{0}} \overset{10}{\cancel{0}} - 77 = 23.$$

У почетку пратите ова рачунања говорећи (уз пример са дна стране): 7 јединица од 1 јединице не може (да се одузме), па позајмљујемо десетицу и пишемо 1 изнад колоне десетица. Тада се, читајући косо види написано 11, па настављамо 7 јединица од 11 јединица су 4 јединице и то пишемо. Дање, 2 десетице од 5 десетица (једна је позајмљена) су 3 десетице. Касније, помињу се само цифре и јединице и десетице пишу у одговарајућим колонама.

Сугеришемо вам једну вежбу за ваше најбоље ђаке. Прво, ви опишите начин како је разлика $61 - 27$ представљена слагалицама у *другом примеру*. Па нека ти ваши најбољи ђаци покушају да кажу, уз вашу помоћ, како би изгледала слагалица за, рецимо, $75 - 37$.